

Los Somatenes

DIARI CATALANISTA D' AVISOS Y NOTICIAS

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A la Administració de aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
A Barcelona: Kiosco de Calaf Rambla de las Flors.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

REUS, Diumenge 3 d' Agost de 1902.

ANY XVII

NUM. 4347

Redacció y Administració: Arrabal baix Jesús, 4.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes.	Ptas. 1,25
En provincias, trimestre.	" 4 -
Extranjer y Ultramar.	" 8 -

Anuncios, á preus convencionales

TRIPLE AYGUA NAF SERRA

(Cullita d'aquest any) preparada ab la flor recent recullida del taronjer agre. Es de un agradable sabor y delicat perfúm.

FARMACIA SERRA-DEVANT DEL SOLAR QUE HA ADQUIRIT LO BANCH D'ESPANYA

TALLER DE ESCULTOR Y DAURADOR

DE PERE DOMENECH-ARRABAL BAIXA DE JESÚS 25, REUS

Especialitat en altars, capellas, templetes, columnas, reclinatoris, adernos y details arquitectòrics y escultòrics pera iglesias, etc.
Imatges de fusta y cartró-pedra de totas midas y models.

PREUS REDUHITS

GRAN HOTEL-RESTAURANT SUÍS

(Avans Louvre.) Lo més modern de Barcelona, dirigit per

MR. PAUL FARRENY

ex-majordom de varis grans hotels de Fransa.

Aquest Hotel, completament reformat, renneix tota l'elegancia y comoditats conegudas fins lo dia.—Timbres electrics; Perruquer a casa; Intèrpretes; Cuartos de bany; Còctes a la arribada; de trams y vapors; Saló de lectura y piano; Teléfono 1974; Cuartos de dutxas; Excelent cuyna Espanyola y Francesa a càrrech d' un dels millors Chefs de la Capital.

PLASSA DEL ANGEL, 10-BARCELONA

Sucursals: a Tarragona; Ponda de Madrid y a Girona: Hotel Peninsular.

AIXAROP DE HIPOFOSFITS

LA LLEGÍTIMA MARCA «SALUD»

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.— Molt senyors meus: Haventse presentat a la meva clinica la Sra. D.ª N. N. afecta de Cloro-anemia, en irregularitat en la menstruació, manca de gana y de forsas, vaig prescriurelli l'Aixarop Climent marca «SALUD», y foren assombrosos los resultats, donchs, en poch temps cobra appetit y forsas y se li regularisaren las reglas.—Dr. Letamendi.

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.— Molt senyors meus: Lo nen X. de tres anys, sofria desde més d' un any de una escrófula crònica. Cansat d' usar sens cap resultat cuantas emulsions y reconstituyens se preconitzan pera aquestos cassos, vaig ensajar los Hipofosfits Climent, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—Dr. Letamendi.

Exigeixis lo legitim Aixarop Climent SALUD, únich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s' en expèn altre del mateix nom.

LOT LOT LOT AMARCH LOT TONICH

APERITIU-CORROBORANT-FEBRIFUGO THE COSMO S. EN C. Y DE C. EN P. BARCELONA

Los d' aquest TONICH ej-receix una acció estimulant sobre l'aparat gastro-intestinal aumenta l'apetit y facilita la digestió. La nausea, el vomit, los vahidos, lo mareig paran casi semp e present una ó dos copetas d' aquest tónich. En las localitats pantanosas, dont existeix lo paundis, me, es indispensable son us, donchs es febrifugo, com instantment ho declaran molts Metjes célebres, que l' han indicat y segu-ixen indicantlo com medeficás pera precaveres de las calenturas.

Pendre una ó dugas copetas d' aquest tónich á diari, vol dir cuidar ab esmero la propia salut.

Se pren ab aygua, sí ó pur: avans de menjar com aperitiu; després com digestiu.

AGENT GENERAL EN REUS, JOSEPH MARTORELL S. en C.-Carrer Monterols número 30.

GUANOS

FABRICATS PER LA CASA MASSÓ Y FERRANDO

Superiors á 20 y 22 pessetas lo sach de 70 kilos
Especial per vinyas á 13 pts.

Lo propietari que vulga conseguir bonas cullitas que probi los guanos dels senyors

MASSÓ Y FERRANDO REUS

TALLER DE CAMISERIA DE JOSEPH MARTORELL

MONTEROLS 40-REUS

Novetats en cortaderia, géneros de punt, roba blanca pera senyors, botons y botonaduras, pera camisas, paraigües, sombrillás, bastons, peccas, cignarretas, arperas, tergeters, moneders, boquillas y elastichs. Agullas pera corbatas. Se fan á mida camisas, calsetets, colls y punys.

DESDE MADRID

(De nostre redactor corresponsal.)

Lo que diu en Sagasta.—Altra vegada l' deficit.— Viatge del Rey.

Si prenem en sério las declaraciones d' en Sagasta als noys de la premsa, no cal rumiar més la mort; tenia rahó aquell inglé que batejava á Espanya de nació moribunda. S' ament que l' inventor del moderísim sentit de la paraula "transferencia", no ho ha dit tal com raja, sino servintse de certas elegantas perifrassis dignes del qui, com si tal cosa, ns ha declarat solemnement hereus de la nació.

Ja ns podem preparar los catalans á recullir l' herencia—sisquera á benefici d' inventari—si hi ha lógica al mon, y es veritat que som hereus y que l' pays se trova en las condicions retretas per l' actual President dels concellers de la Corona.

Segons ell, lo mellor que s' podria fer ab los arsenals fora arrenjarlos. Aixó es lo que el govern desitja y s' hauria ja portat á cap si no s' hagués desdit l' úlich que presentá proposicions per ferse càrrech d' aquells establiments. Fixemnos en que ls arsenals son elements importantissims, vitals, de la marina de guerra, y aquests s' considera, en tota nació d' extensas costas, com lo nervi de la patria. Y treyem la consecuencia. Si l' Estat es inepte pera cuydarse dels arsenals... no es

tampoch l'indicat pera altres coses qu' ende-
viarà l' bon sentit dels llegidors.

Així ho deu comprendre 'l gran oracle dels
antichs fusionistas cuan, ja posat a dir grans
coses, y referintse a la política internacio-
nal; afegí qu' Espanya *haurá de ballar al só*
que li toquin las demés potencias d' Europa.
Verdaderament ha sigut molt modest aquest
cop lo Vell Pastor, declarant "urbi et orbi,"
que 'ls espanyols son la darrera paraula del
credo... uns portuguesos en petit, com si di-
guessim.

**

Truca altra volta 'l déficit a la nostra por-
ta. ¿Y cuan? Precisament cuan, fa poch dias,
aquestos rotatius d' aquí los regeneradors de
la patria, ó al menys algún dels més granats,
parlavan ab desdeny de l' hisenda averiada
lusitana.

Donchs be, la nostra que, pel dir de las
eminencias financieras oficiales, havia représ
lo vol y agafant fama a l' extranger, torna a
ser estantissa. No molt; l' estrep de l' aspille-
ra que guarda 'ls cabals públics representa
cinch milions de pessetas per la primera mit-
ja anyada qu' acaba de transcorre. Pero tot-
hom sab lo que son los estreps: si no 's cusen
desseguida aviat fa por mirarlos.

Per aixó, sens dubte, s' ha parlat sens re-
tart de cusir lo que'ns ha sortit. ¿Saben com?
Molt senzill; castigant, en primer terme 'ls
gastos de material d' Instrucció pública, qu'
es *excessiu* en alguns conceptes, y crech
que també 'ls de Gracia y Justicia.

Se tracta aixís mateix d' augmentar certs
impostos ó crearne de nous, en una paraula,
los qui manejan las cireras donan la segure-
tat de que, en lo mitj any qu' hem comensat,
l' hisenda s' rescabalará de lo perdut, y que-
dará cosit l' estrep. En efecte, no costará
gayre figurar lo miracle sobre 'l paper, com
no costa gayre, a cada pressupost presentar
nivellats los gastos y 'ls ingressos; més no
'ns fem il·lusions, l' impuls cap avall está dat
novament, y pera deturar lo carro que s' es-
tima no tenen seny ni forza 'ls carreters
que 'n manan, ni 's senyalats pera rellevar-
los dins poch temps.

Ne fa molt que hi vivim en plé déficit, en
déficit creixent, regonegut ó amagat, pero
sempre real y positiv; y aixó 'ns ha de sortir
a la cara y dar disgustos sérios si no s' em-
prén un altre rumbo, y s' estableix la costum
de que pera administrar lo bé del comú, se
requereixin més mérits que pronunciar un
discurs parlamentari farsit de xifras mal gir-
badas, ó dar una conferencia, ó escriure un
opúscul y ferlo incensar a la premsa valen-
se de medis que sob de cor cualsevol gazet-
ller.

**

Lo qu' ha passat ab lo projecte de viatge
del Rey a Bilbao, s' presta a molts y fondos
comentaris, ab tot y qu' encare no 'n hem tret
l' aygua ben clara. Empro d' aquells comen-
taris no és oportú estampar avny los mellors,
y hauré de concretarme a dir alguna cosa qu'
he sentit a uns y altres parlant d' aquest
assumpto.

Sia la que s' vulga la situació de la capital
viscaína, tothom es de parer que 'l monarca,
després d' anunciat lo viatge—com s' anuncia
avans de sortir d' aquí—té contret lo compro-
mis formal de realisar-lo, y han fet molt ma-
lament los qui l' han posat en pla de judici,
y fins los qui, escudats en tal ó cual pretext,
han volgut retardar la data de l' itinerari.

No sorch jo sol a creure que per sota de tot
lo que, respecte del viatge, s' ha dit y escrit,
hi ha la temensa dels capbares de que 'l Rey,
que segons se corre no té pél de tonto, s' en-
teri del estat de descontent regnant en una
població de las més avensadas y ricas d' Es-
panya, y 'l penediment de darrera hora d'
haver enclós aquella població en lo programa
del viatge esmentat.

Ningú creu qu' allí s' falti en lo mes mínim
als respectes deguts al chefe de l' Estat, ab
major motiu cuan se tracta d' un jove, que cap
mal ni bé ha pogut fer a la nació, y que, per
lo que s' pot jutjar fins ara, sembla que desit-

ja conixer lo pays que representa desde
lloch tan alt. Al contrari, totas las personas
reflexivas enteezen qu' es un dels principals
devers de las testas coronadas sovintejar ay-
tals viatjes, fentlos en las millors condicions
de llibertat possibles.

L' estada d' Alfons XIII a Bilbao y una
visita al sagrat arbre de Guernica no poden
fer sino molt bon efecte en un sobirà novell,
quin esperit tendre per forza ha d'estar obert
a las impressions més nobles y patrióticas.
Aplanarli 'l camí pera que rebí aquestas im-
pressions, y no desnaturalisarles, seria un dels
medis de salvar a Espanya; posar destorbs
pera que 'l Rey conega a fons los elements
tan variats que componen son realme será, al
contrari, causa segura de precipitar acontei-
xements que sols los cegos deixan de veure,
no gayre lluny, en lo camí dolent que seguim
fa més de quatre sigles.

B. SANTOS.

31 Juliol.

MONUMENT A BARTRINA

Ab aquest mateix títol, publicá la notable
revista "El Pseudonim", en son número 24
de fetxa 12 Octubre darrer, un articlet firmat
per don Antoni Huguet, en lo qual se queixa-
ba de que 'l poble de Reus—potser si ell ne
fos no hauria dit rés—no hagués aixecat un
monument a la memoria del eminent poeta
Joaquím M.ª Bartrina, y, després d' obrir una
suscripció per potarlo a cap, en un dels seus
párrafs deya lo que a continuació tradum:

"L' Ajuntament, en representació del po-
ble, s' ha d' empenyar en que aquesta obra
se fassi lo més prompte possible, destinant
pera aixecar lo monument que perpetui la
memoria de nostre poeta, lo punt més cén-
trich de la ciutat: la plassa de la Constitu-
ció."

Y en efecte, poch mesos després, l' autor
del article en qüestió entraba a formar part
del Ajuntament y an est mosos jorns ab
recordat més de sa proposició, ni de 'n Bar-
trina, ni del monument. Lo qual ens sorprén,
puig no sabiam que sent regidor se perdés la
memoria.

Y no cregui lo senyor Huguet que li recor-
dem sas paraulas sols per no haberlas com-
plet; res d' aixó: som entusiastes admiradors
de nostre célebre compatrici, y 'ne causaria
un plaher gran, molt gran, inmens, tindre a
Reus un monument a Bartrina, puig just es
que si 'l gronzàrem en son bressol l' honrém
com se mereix, ja que de las celebritats qu'
han nascut en aquesta ciutat, potsé la mes
gran es la del autor de "Algo."

Tot lo poble estava segur, seguríssim, que
'l primer pas seria posar a la aprobació del
Consistori lo projecte del monument, mes, per
desgracia, lo senyor Huguet ni tampoch ha
parlat mes de la seva proposició, que sembla-
va apoyés, ab marcada insistencia. Y aixó
qu' ai pen de son article obría ell la suscrip-
ció ab 25 pessetas.

No 'ns expliquém l' olvit del senyor Hu-
guet; mes, siguin las que vulguin sas causas,
creyém cumplir nostre deber y a la vegada
interpretar los desitjos de nostres convehins,
demanant al repetit senyor Huguet, que pro-
cure que Bartrina tingui 'l monument que li
correspon, ja que no dnytem que si avny no
's fa es perque dit senyor no vol.

Y si per cas no ho fa, ens quedará a nosal-
tres lo dret de creure que l' admiració que
deya sentia per nostre poeta no existeix; y
si, en cambi, trevalla per sa proposició, lo
nom del senyor Huguet quedará en lo lloch
que li correspon y 'n quedarém agrahts eter-
nament.

¡No olvidém que Bartrina es una gloria per
Reus, per Catalunya, per l' Humanitat, y que
res dignifica tant als pobles com honrar la
memoria de sos grans fills!

J. RECAREDO.

Reus 26 Juliol 1902.

A "LAS CIRCUNSTANCIAS."

Lo puntillero del diari local *Las Circunstan-*
cias nos parla ahir d' enfadaments que sols
éll ha degut tenir, y de suspensions de pago
que, gracias a Deu, qui may ha tingut res,
cap pago pot suspendre. Pero com siga que s'
pot donar una mala interpretació en lo supo-
sat pel confrare, contra la persona que sus-
criu y que s' considera tant honrada com lo
Director de *Las CircunstanCIAS*, don Ricardo
Salvador y Domingo, reto a aquest, ó de lo
contrari l' calificaria de calumniador, a que
concreti la seva acusació senyalant fets y
personas.

Lo Director de LO SOMATENT
Joseph Ferré y Gendre.

"LLIGA CATALANISTA" AVIS

L' exposició de tarjetas postals organizada
per aquesta "Lliga" se podrá visitar tots los
dias de dotze a una del mitjdia y de vuit a
deu del vespre.

Reus 25 de Juliol de 1902.—P. A. de C. D.
Lo Secretari, Adren Anguera.

Secció oficial

REGISTRE CIVIL
del dia 2 Agost 1902.

Naixements
Cap.
Matrimonis
Cap.
Defuncions
Caritat Sancho Balanza, 15 mesos, Ar. a-
bal Sta. Ana 28.

Calendari catalá

Sant d' avuy.—Sta. Lydia
Sant de demá.—S. Domingo de Gusman
Surt lo SOL a las 4 h. y m. 56 y s' pon a
las 7 h. 15 m.; surt la LLUNA a las 4 h. 31
m. y s' pon a las 6 h. 42 m.

MERCATS
Dilluns de cada setmana, Reus.—Dime-
cres, Valls.—Dijous, Vendrell y Espuga de
Francoi.—Divendres, Cornudella, Montblanch
y Tarragona.—Dissapte, Valls, Vendrell y
Espuga de Francoi.

SECCIÓ METEOROLÓGICA

OBSERVACIONS

del dia 2 d' Agost de 1902, facilitadas per
don Artur Porta, sucesor de R. Gispart.

Horas d' observació	Barómetro aneroide	Gráu d' humitat.	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 horas.	Estat del Cel
9	750	53			Ras
15	750	45		10	Ras

Horas d' observació	TEMPERATURAS			VEN	NUVOLS
	Máxim	Mínim	Ter. óp.		
9	34	18	24	O.	0-0
15	31		30	O.	cum 0-1

CRONICA

A NOSTRES SUSCRIPTORS

Tots aquells de nostres suscriptors que en
aquesta estació vajan a estinhejar a fora y
desitjin rebre LO SOMATENT en lo punt hont
se trobin, se servirán deixar los sevas senyas
en nostra Administració.

Sessió del Ajuntament

Presidida per don Joseph Casagolda y ab
assistencia dels regidors senyors Huguet, Oli-
va, Vergés, Pamies, Roca, Sabater, Más,
Pallejá, Fábregas, Monteny y Navás, se ce-

lebrá divendres la sessió ordinaria de segona
convocatoria corresponent a la present set-
mana.

Llegida y aprobada l' acta de la anterior,
s' enterá la Corporació d' una carta de don
Anton Brocá, de Barcelona, en quina s' posa
en coneixement de l' Ajuntament d' aquesta
ciutat de la deixa que li ha fet en Galofre,
consistent en un llegat de documents escrits,
que s' acorda deixar vuyt dias sobre la taula
a disposició dels regidors y premsa local y
contestar agrahtlo.

Passá a la secció corresponent una sollicitud
de la S. Artística del Centro de Lectura de-
manant se posi lo nom d' en Baldomer Galofre
a un carrer de la ciutat. Aprofitant aquesta
ocasió, lo senyor Pallejá proposa que 'l fassa
igual pera en Marian Fortuny, quina proposi-
ció passá igualment a la sessió.

Pera l' efecte que puga tenir en son dia, se
llegi la B. O. de 16 de Febrer de 1898 que
disposa l' abono de deu rals al metje per ca-
da mosso que regonegui; interpretantse, (y
aixó ho diem nosaltres) lo que sobre dels tals
honoraris hi ha escrit, que si fossin dos los
metjes nombrats per 'l renaixement y deu
los mossos pera regoneixe, cada metje rego-
neixeria a un mosso y s' abonaria para tots deu
metjes, a rahó de deu rals per mosso, ó sigan
vint y cinch pessetas. Aixó hem vingut a dir,
aprofitant l' ocasió, recordant lo dupte que
manifestá tenir sobre 'l mateix lo senyor Ver-
gés y que ningú s' ha enterat encara si s'
deuen abonar deu rals ó vint ó trenta per
cada mosso; si fossin tres los metjes que fes-
sin lo regoneixement, cuan ben terminant es-
tá que sols se deuen abonar deu rals per
cada mosso, y pera un mosso ne hi ha pron
ab un metje.

Se nombrá a don Pere Audenis Valls enfer-
mer del Hospital.

Ab certas condicions se concedí al profes-
sor don Joseph Oller la prorroga que tenia
demanada pera la classe d' ensenyansa que
desempenya en l' Institut.

S' aprobaren diferents dictamens d' obras
y ayguas, s' adjudicá a favor de don Joan
Domenech la subasta de las obras que s' han
de realisar a Ca l' Agulla pera deixarla com
cal pera la instalació de las oficinas de la
Comissió liquidadora de Filipinas.

Y ab l' aprobació de comptes acabá lo des-
paig ordinari.

Lo senyor Vergés, en vista de que del te-
legrama y carta de dol que s' enviaren ab
motiu de la mort del malaguanyat pintor en
Baldomer Galofre, ningú 'n deya res pregun-
tá, que si es cert que s' enviaren y que se hi
deya.

Lo senyor President, cedeix la paraula al
senyor Navás. Aquest contesta a las pregun-
tas del senyor Vergés y 'l senyor Vergés se
dona per satisfet d' aquestas explicacions,
pero desitja saber—din—si es cert que para
l' envío d' aqueixas comunicacions se portá 'l
sello de l' Alcaldia per las taulas de un café.

Contestan los senyors President y Navás,
pero sens negar lo fet. En vista de lo cual lo
senyor Vergés diu que aixó implica una falta
de serietat.

Lo senyor President tracta de demostrar lo
contrari.

Lo senyor Oliva després de repetir lo ma-
nifestat pel senyor Vergés y ampliar los da-
tos com a testimoni que fou en lo café de Pa-
ris, diu que s' lamenta de que las taulas de
un café se convertissen en oficinas municipals
y de la falta de deferencia de sos compays
de Consistori, puig trobantse éll en dit lloch
pera res se l' invitá a firmar aquell escrit de
pésam com ho feren altres regidors presents.

Contestan los senyors President y Navás y
'l primer doná per acabat l' incident.

Passá a la secció pera son estudi una indi-
cació feta pel senyor President sobre l' as-
cens del senyor Alcayde Director de las pre-
sons d' aquest partit, y s' aixecá la sessió.

Asco, y res més qu' asco, ens ha produhit
lo que publica ahir aquell diari local que va
fer promesa de no ocupar-se més de nosaltres.

Lo públich sensat, lo públich honrat y decent, haurá ja format opinió y aixó ens velleja de parlar nosaltres com deuriám, lo que 'ns pla, para no calguer descendir á un terreno ple de llot y de miserias.

Las frases que dedica á algú de nostres redactors, que apar tancan un fons d' injuria y dihém apar perque no 'ls hi hem sabut trobar justificació, son sols dignas dels seis més ruins, d' aquells sers que inspiren lo més profont despreci y mereixen solzament que s' els hi escupi á la cara.

No 'ls volém nosaltres seguir pel camí que ells segueixen, puig aixis tindrem la satisfacció de poguer dir que hem sigut nobles, com ben bé ho sabrá algú dels redactors del periódich que 'ns ocupa, sens dupte lo mateix senyor que 'ns injuria, lo mateix que feya protestas de descencia, de dignitat y de sensatés, pero nosaltres l' invitém á que fassi exámen de conciencia y judiqui la diferencia que hi ha del seu modo de obrar al nostre.

Vet aquí quin as arma usan aquestos liberals, aquestos demócratas quant se troban vents en franca llayta; l' insult y l' injuria aplicades en la forma més barruera é indigna.

No volém dedicarlos hi més espay; som personas ben educadas y ens concretém deixant á la consideració del públich no tra conducta y la dels aludits senyors.

Avuy á la nit en lo teatre del "Patronat del Obrer," s' hi posarán en escena lo drama "Catalunya," lo monolech "Mestre Olguer," y la comedia "Sebas al cap."

L' Alcalde de Montroig fa saber que durant los dias 8, 9 y 10 del actual, estaré oberta la cobranza del tercer trimestre de la contribució en las horas de costum.

SUSCRIPCIÓ á plumas d' aygua de l' Empresa concessionaria para l' abastiment d' ayguas potables de Reus.

Erich Odena 1/2 pluma; Ramón Gispert 1/2; Antón Pey 1; Bernat Vernis 1/2; Enrich Izaguirre 1, Rafel Codina 5; Rosalia Bofarull 1; Francisco Cuchi 1/2; Maria Nieves Revira 1; Pere Agnadé 1/2; Joan Freixa 1/2; Tomás Sol 1/2; Maria Ana Gatell Vda. Comas 1; Joan Solá 1/2; Pau Gové 1; Ramón de Dalman 1 y 1/2; Francisco Gual 1/2; Frederich Navás 1/2; Maria Solá 1/2; Antón Nolla 1/2.

Alegrinse nostres lectors. Ahir vejerem un cartell de regulars dimensións, á la porta de una carniceria, que deya: "Carn de bou á 50 céntims la terna."

Pero... no se 'n alegrin massa que no es á Reus hont venen la carn á aquest preu, sino á Tarragona, que en certas cosas son molt més afortunats que 'l pacífich reusenchs.

Avuy, com tenim anunciat, "La Secció Excursionista del "Centro de Lectura," junt ab l' "Orfeo Reusense," efectuará una excursió al Mas de Samá.

Lo dia 25 del prop passat Juliol s' inaugurá á Santander una exposició d' avicultura, que si no cridá l' atenció pel gros número d' exemplars presentats, mostrá un gran avens per lo escullit de las especies exposadas.

Lo comer exterior d' Espanya durant los 5 primers mesos del corrent any ha millorat un poch; l' exportació ha tingut un augment en 21 millions de pessetas y l' importació ha baixat vora de 31 millions.

Lo benefici principal, tant d' exportació com d' importació, s' ha tingut ab las materias alimenticias que son las que mes afectan á l' agricultura.

Durant tot lo dia d' ahir bufá en aquesta ciutat un fort vent de ponent; sent molt molestós á causa dels nuvols de pols qu' aixecava pele carrers.

La revista catalana *Montserrat* ha publicat un número extraordinari excelent, contenint variats articles y sentidas poesias dedicats tots á la memoria del príncep dels poetas catalans Rvd. Jacinto Verdaguer.

En sa primera plana inserta també un artístich grabat del immortal cantor de *L'Atlántida*.

En lo teatre de la sociedad "El Brinco," se posarán en escena aquest nit, la comedia "Lo secret de la neboda," y la sarsuela "Un gatito de Madrid." Acabant ab un ball de reunió.

Próximament á benefici de la secció dramática.

Un suscriptor de Barcelona se 'ns queixa de que fa més de vuyt dias que no reb nostre diari.

Trasladém la queixa al senyor administrador de Correus per si á cáa es culpa d' algú empleat de las sevvas ordres.

Aquesta nit lo baritono don Joseph Anguera dará un concert en la "Cerveceria Oriental," en quin hi cantaré las millors obras de son reparteri.

En la sastreria "Non Plus Ultra" signé amortisat ahir lo número 48.

Per consums se recaudaren en lo dia d' ahir pessetas 875'68.

VOLGUER ES POGUER
Y 'l que vulgui se pot curar pagant després de curat. Curació de cualsevulga mal venéreo ó sifilitich. Para details lleigeixis á la quarta plana. "Milagrosas Confitas Inyección anti-venéreo y Roob anti-sifilitico COSTANZI."

D. MANEL DE PEÑARRUBIA
Procurador dels Tribunals
Ha trasladat son despatx á la Rambla de Sant Joan, número 30-3er.
TARRAGONA

Secció comercial

CAMBIS CORRENTS
en lo dia d' ahir, donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

	Ops.	Diner	Paper
Londres 90 dij	—	34'10	—
" 8 dij	—	—	—
" 8 dij vista.	—	34'40	34'50
Paris 90 dij	—	—	—
" 8 dij vista.	—	36'60	37'
Marsella 90 dij	—	—	—
" 8 dij vista.	—	—	—
Perpignan 90 dij	—	—	—
" 8 dij vista.	—	—	—
Hamburgo 90 dij	—	—	—
" 8 dij	—	—	—

Valors locals.	Diner.	Paper.	Oper.
Gas Reusense.	600		
Industrial Farinera.	650		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams.	715		
Manufacturera de Coton.	130		
C. Reusense de Trauvias.	50		
C. Reusense de Trauvias privilegiadas 5 per 100.	500		
Electra Reusense.	470		
Manicomio de Reus.			

J. MARSANS ROF Y FILLS

REPRESENTANT, F. CABRÉ GONZALEZ

Carrer Santa Agna, 19.

Cotisació á Barcelona á las 16 d' ahir

Anterior	72'30	BARCELONA
Amortisable 5 p. S.	93'87	Francs 37'15
Colonial	—	Lliuras 34'53
Mercantil	—	MADRID
Norts	52'25	Interior 72'32
Alicants	80'70	Francs 36'80
Orenses	29'	PARIS
Obs. Fransa 2 1/4	—	Exterior 81'
Id. Almansa 5 0/10	—	Norts 179'
Id. Id. ayy	—	Alicants 278'

Descompte de cupons.—Anticipo per titols. Compra y venta al contat y á plassos de tota classe de valors espanyols ó extrangers.—Comprobació y gestió de son cobrocas de sortir premiats dels titols amortisables favorecut en los sorteixos ab primerer.—Suscripció á totas las emisiones é informes sobre la oportunitat y conveniencia de suscriures.—Contas corrents ab interés.—Compra de monedas d' or y bitllets detots los paisos.—Giros sobre las principals plassas.—Operacions de Bolsa.

BOLSI DE REUS

Carrer Monterols, 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir.

Interior	72'25	Cubas del 68	—
Colonial	—	Cubas del 90	—
Orenses	29'	Amortisable	93'80
Norts	52'05	Ob. 5 p. % Almansa	102'37
Alicants	80'15	Id. 3 p. % Fransas	57'75
Vitalici V.	—	Id. 3 p. % Orense	49'
PARIS		MADRID	
Exterior	—	Int. rior	72'30
— GIROS —			
Paris	36'85	Londres	34'45

TELEGRAMA DE PARIS

Exterior.	80'80
Portugués	29'45
Río Tiuto.	1088—
Nortes.	179—
Alicants.	278—

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota clase de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los paisos.

ANUNCIS PARTICULARS

CLINICA DE MASSATJE

DE

P. DURÁN, METJE-CIRUJIA

Carrer Osset núm. 1, pis primer, cantonada al de la Presó.—Reus

Ab lo massatje manual y vibratori s' obtienen rápidas y orprendents curacions en las enfermetats següents:

Articulars—Esguinzes, Torceduras, Lumbago (luminat), Luxacions, Fracturas, Artritis traumáticas, etc.

Nerviosas—Insomni, Histerisme, Jaqueca (migranya), Gastralgia, Euteralgia, Sciatica, Corea (ball de San Visto), Ataxia rocomotriu, Tremolor en las mans dels escribes, etc.

Generals—Anemias, Clorosis, Asma esencial, Palpitacions, Dispepsias, Astringencias de ventre y Calculs renals y hepáticos, etc.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

HORT DE PAU ABELLO

Se ven en lo carrer del Roser, 4.

CLÍNICA DENTAL

de Don Fulgenci Agustí Alen

Cirujá-Dentista de la Escola de Medicina de Madrid; ex-deixeble del Dr. Almenara de Madrid y dentista del Hospital de San Pau y Santa Tecla de Tarragona et., etc.

Tractament de las enfermetats de la boca y dents. Extraccions sens dolor. Orificacions, empastes y tota classe de obturacions. Construcció de dents, dentaduras y aparatos de totas classes y emplen de tots los anaterichs avuy coneguts.

Reb á Reus tots los dilluns y divendres de 9 matí á 5 de la tarde. A Tarragona tots los dias.

Arrabal de Sta. Ana núm. 1, principal.—REUS

FONDA Y RESTAURANT D' EUROPA

DE D. ANTON BARDOY

HABITACIONES Y SERVEYS INMILLORABLES

CARRER DE EN MEDIO, 1

CASTELLÓ DE LA PLANA

AVIS

La duenya de l' antiga y acreditada fonda d' Isidro, té lo gust d' oferir á sa numerosa clientela y al públich de Reus en general, á més de cotxes pera 'l servey á las estacions y á domicili, luxosos y cómodos landaus, factons, carretelas y berlinas pera casaments, bateijos y enterros, als preus corrents en aquesta plassa.

També iloga lleugeras y cómodas tartanas pera viatjes als pobles circonvuhins y als muros.

OBRA NOVA

FLORESCENCIA

Aplech d' ensaigs literaris d' en Hortensi Güell.

2 PSESSETAS

De Venda en lo kiosco de D. Pau Balart, Plaza de la Constitució y en la llibreria de D. Pere Toat, Arrabal baixa de Jesús.

TELEGRAMAS

Madrid 2.

Lo Rey á Gijón

Gijón.—Lo Rey y 'ls prínceps d' Asturias, després de haver assistit al "Te-Deum," han visitat la fábrica de cotó, en la que hi treballan 260 obrers, en sa m-jor part donas.

Aquesta es la primera fábrica de cotó que s' ha establert á Asturias.

Han recorregut tots los tallers y dependencias, essent aclamats.

Una caixa d' Estalvis

Per la Companyia Arrendataria de Tebachs, s' están fent los estudis preliminaris pera instalar una caixa d' Estalvis.

S' aspira á que las imposicions siguin molt petites y á que s' hagi de satisfer per gastos de personal y material una cantitat molt reduida, ja que solzament se tracta de donar emplen á petits capitals.

Declaracions de l' Iglesias

Lo processat Iglesias, com á encubridor de la Cecilia Aznar, ha declarat que aquests, desde la fonda de Europa, de Barcelona, va escriure una carta á la portera de la casa del carrer de Fuencarral, quina carta ell va interceptar, sabent llavors que s' tractava de l' autora del crim.

Ha afegit que aquesta carta simulava ser escrita per don Manel Pastor y deya á la portera que cuidés be la casa y que ella era, sens novetat, á Bayona.

IMP. CARRERAS Y VILA.

SERVEY DE FERROCARRILS

NOU HORARI

LÍNEA DELS DIRECTES

De Reus à Barcelona

Surtida Correu 4'53 matí; arribada 8'34 matí
 " Expres 7'05 " " 9'14 "
 " Mixto 8'41 " " 1'03 trde
 " Merc. 12'07 " " 3'02 nit.
 " Correu 2'14 trde. " 5'24 trde
 " Mixto 7'14 " " 10'19 nit.

De Barcelona à Reus

Surtida Merc. 5'15 matí; arribada 3'06 trde
 " Mixto 6'01 " " 11'30 matí
 " Correu 9'47 " " 1'05 trde
 " Ombs. 12'35 " " 5'32 "
 " Mixto 2'26 trde. " 7'11 "
 " Expres 7'26 " " 9'38 nit.

De Reus à Saragossa

Surtida Correu 1'35 trde; arribada 8'35 nit.
 " Mixto 7'57 " " 6'36 matí
 " Expres 9'44 nit " 3'01 "
 " Merc. 3'36 trde. " 11'54 nit.
 " " 5'32 matí " 8'51 matí

Dels dos darrers lo primer no mes arriba à Casp y lo segon à Mora.

De Saragossa à Reus

Surtida Expres 1'50 matí; arribada 6'59 matí
 " Correu 7'— " " 2'06 trde
 " Mixto 10'05 nit " 8'11 matí
 " Merc. 0'38 matí " 11'27 "
 " " 6'59 trde " 10'15 nit.

Dels dos darrers lo primer surt de Casp y lo segon de Mora.

LÍNEA DEL NORT

De Reus à Lleida

Surtida Correu 8'29 matí; arribada 11'35 matí
 " Mixto 6'05 trde. " 9'57 nit
 " Merc. 1'45 " " "

Lo tren que va col·locat en últim terme no més arriba à Vinibodi.

De Lleida à Reus

Surtida Mixto 5'28 matí; arribada 9'29 matí.
 " Correu 4'05 trde. " 7'09 trde.
 " Merc. " " 1'39 "

Lo tren que va col·locat en últim terme surt de Vinibodi.

De Reus à Tarragona

Surtida Mixto 8'16 matí; arribada 8'45 matí.
 " " 9'44 " " 10'18 "
 " Merc. 2'30 trde. " 3'05 trde.
 " Correu 7'17 " " 7'48 "

De Tarragona à Reus

Surtida Correu 7'45 matí; arribada 8'15 matí.
 " Merc. 12'22 trde. " 1'— trde.
 " Mixto 5'08 " " 5'46 "
 " " 8'— nit " 8'38 nit.

FERRO-CARRIL ECONOMICH

DE REUS À SALOU

Servey de trens que regeix desde 1 dia 6

de Juliol de 1902 y notas útils pels viatgers.

Sortidas de Reus: al matí 4'10.—5'45.—7'20.—8'09.—9'10.—10'00.—11'03.—12'35

A la tarde à las 2'47.—3'29.—4'11.—4'59.—5'35.—6'17.—6'59 y 39.

Sortidas de Salou: al matí à las 4'56.—6'30.—7'21.—8'10.—9'11.—10'01.—11'04. A la tarde à las 2'48.—3'30.—4'12.—4'54.—5'36.—6'18.—7.—7'40 y 8'30.

Notas: Tots los trens s'aturan als puestos de costúm menos los que surtan de Reus à la tarde à las 3'25, 4'07, 4'49 y 6'13 y los que surten de Salou à la tarde à las 3'30, 4'12, 4'54 y 6'18.

Los que surten de Reus à las 4'10 matí y 6'17 tarde, enllasen à Salou ab los que van de Valencia à Tarragona y los de las 9'10 matí y 2'47 tarde, ab los que s' dirigeixen de Tarragona à Valencia.

Societat general de Transports marítims à vapor de Marsella

SERVEYS DEL MES DE AGOST DE 1902

LÍNEA DIRECTA PERA EL RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo 21 de Agost directament pera Montivideo y Buenos Ayres. lo mag-nifich y ràpit vapor francés

ALGERIE

Consignataris à Barcelona, Ripol y Companyia., Dormitori de Sant Francesch, 25, principal.—BARCELONA.

MILAGROSOS CONFITS

ó injecció antivenérea y roob antisifilitich

COSTANZI

Angelo Costanzi
 Diputació, 435, est. Barc.

Mils y mils de celebritats mé dicas, després d'una llarga experiència, s'han convensut y certifiat, que pera curar radicalment ab dos ó tres dias la purgació recient y ab cinch ó sis dias la crónica, gota militar, úlceras, finix blanc de las donas, arenilla, catarro de la "vejiga", escossors uretrals, càlculs, retencions d'orina, y ab 20 ó 30 dias los extrenyiments uretrals (estrechez) encar que sigan crónicas de més de 20 anys, evitant las perillissimas sondas, no hi ha medicament més milagrós que ls CONFITS ó Injeccions Costanzi.

També certifiat que pera curar qualsevol enfermetat Sifilitica ó herpética, en vista de que lo Iodo y el Mercuri son perjudicials pera la salut, res millor que'l ROOB COSTANZI, puig no sols cura radicalment la sifilis y herpes, sino que extreu los mals efectes que produheixen aquestas substancias, que, com ja es sapigut, causan enfermetats no molt fàcils de curar. A Salvati mostanzi, carrer de la Diputació, 435, Barcelona, segur del bon éxit d'aquets especifichs; per Cedf del tractament especial ab ell, admet als increduls, lo pago després de curats.

Preu de la Injecció, pessetas 4. Confits anti-venéreos y era'ls qui no vulgan usar injeccions, pessetas 5. Roob anti-sifilitich y anti-herpétich, pessetas 4.

De venta en todas las bonas farmacias.
 A Reus: en la de D. Antón Serra, Arrabal de Santa Agua, núm. 80; Doctor Jarpa, Plassa de Prim y Arrabal de Santa Agua, 2 y en la Drogueria de D. Francesch Freixa, Plassa de Prim, núm. 1.
 Consultas mé dicas à Barcelona: Carrer Diputació, 435, entresol 2.º tots los dillums, dime-cres y divendres à las 12.

ELECTRO-MOTORS Y DINAMOS

de grans rendiments pera tota classe de industrias, del sistema mes perfeccionat, havent obtingut maravillosos resultats que superan mos desitjos. Així, donchs, puch ab tota seguritat oferir à mos clients y al públich en general, la absoluta garantia de mos Electro-Motors y Dinamos.

TRULLÁS.-BARCELONA

Máquina de corrent alternativa pera la utilisació d' energia à gran distancia.
 Instalació completa de centrals. Iluminació en poblacions.

ASCENSORS Y MONTACARGAS

GRAN ECONOMIA EN PREUS

Per catalachs y prospectes lo representant de las provincias de Lleida y Tarragona
 Andreu Caizal.—REUS.

LA GRESHAM

COMPANYIA INGLESA

de seguros contra la vida y de rentas vitalicias

FUNDADA L'ANY 1848

Pólissas indisputables.—Beneficis capitalissats
 Primas molt moderadas

La Gresham té constituït lo diposit exigít per las Lleys fiscals vigen'ts com garantía per los seus assegurats à Espanya.

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, BARCELONA

Inspector del Districte: D. Eduard Amell Amell.

A Reus: dirijirse à don LLUIS DE PEDRO, Plassa de Prim.

LA PALATINE

Companyia inglesa

de segurs contra incendis, explosions y accidents

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, 9, BARCELONA.

A Reus: dirijirse à D. LLUIS DE PEDRO, Plassa de Prim.

GRAN FONDA DE EUROPA

DE TORTOSA

A CARRECH DE

D. M. ZARAGOZA

Situada en carrer centrich ab cotxes à tots los trens

BONAS HABITACIONS Y ESMERAT SERVEY

Efectes de la infalibilitat del medicament.
 Mil duros se donaran à qui fent constant ús del Elixir Verdi sigui atacat de enfermetats del ventrell ó de febres. En todas las farmacias à 2 pessetas pot.
 Agent general à Reus, Joseph Martorell, S. en C. Carrer Monterols 30